

فرهنگ عمومی در ایران مبتنی بر اصول و معارف اسلامی است

۱۴ آبان ماه بر مبنای تقویم، روز فرهنگ عمومی نامگذاری شده که نشان از اهمیت آن موضوع داشته و به گونه ای توجیه کننده سیاست های کلان یک نظام محسوب می شود ...

به مناسبت روز فرهنگ عمومی /

فرهنگ عمومی در ایران مبتنی بر اصول و معارف اسلامی است

خبرگزاری مهر- ۱۴ آبان ماه بر مبنای تقویم، روز فرهنگ عمومی نامگذاری شده که نشان از اهمیت آن موضوع داشته و به گونه ای توجیه کننده سیاست های کلان یک نظام محسوب می شود و نظام در صدد است با بزرگ نمایی این مناسبت ها در روزهای خاصی از سال به گونه ای آن را برای افراد جامعه مطرح و بارز جلوه دهد. چهاردهم آبان ماه که از طرف شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان روز فرهنگ عمومی معرفی گردیده است، فرصتی است برای بازخوانی پرونده فرهنگ و فرهنگ عمومی.

پرونده ای که هیچگاه بسته نشده و نخواهد شد و اصولاً توسعه و تعمیق آن موضوعی است که همیشه داغ و تازه است و هیچگاه سرد و کهنه نمی گردد.

فرهنگ عمومی شبکه به هم تنیده، قدرتمند و مؤثر از دانشها، گرایشها و منشهای عمومی جامعه است که در عین ابهام و نامرئی بودن، وجود و حضورش در جامعه احساس می شود و با قدرت خویش در سرتاسر زندگی، ما را تابع خود می سازد.

«فرهنگ عمومی عبارت است از مجموعه منسجم و نظام یافته ای از اهداف، ارزشها، عقاید، باورها، رسوم و هنجارهای مردم متعلق به یک جامعه بزرگ، قوم یا ملت» بنابراین فرهنگ عمومی، شامل تمامی فعالیتهای مبتنی بر اندیشه و عادت است که در جهت برآوردن نیازهای بشری بسته به انواع جوامع از نظر تاریخی، سیاسی، اقتصادی، مذهبی، رفتارهای عمومی مردم را شکل می دهد.

همه انسانهایی که از گذشته های دور تا کنون در اقصی نقاط دنیا زندگی کرده اند؛ فرهنگ داشته اند. پس فرهنگ یک پدیده عام است و هیچ گروه یا فردی در جامعه انسانی نمی توان یافت که فرهنگ نداشته باشد؛ اما از آنجایی که اقوام و جوامع مختلف به نحو یکسانی در برآوردن نیازهای خود و برخوردشان برای رفع نیازها یکسان نبوده است، طبیعتاً فرهنگ خاص خود را ساخته و پرداخته اند و از این رو است که در جوامع مختلف، تنوع فرهنگی به چشم می خورد.

لیکن در یک جامعه بزرگ، قوم یا ملت، بسیاری از ارزشها، باورها، هنجارها، معیارها و الگوهای رفتاری هستند که گذشته از تکثر فرهنگی قومیتها، مختلف جامعه، جنبه عام داشته، همگان آن را پذیرفته اند و در یک کل اجتماعی از آن پیروی می کنند. همین جنبه های عام در یک جامعه بزرگ یا ملت را به عنوان «فرهنگ عمومی» آن جامعه می توان مورد مطالعه و بررسی قرار داد.

کشور ما، ایران که یک کشور اسلاعه، بلکه به عنوان یک فرهنگی است و از دیر باز دارای تمدن غنی ایرانی و ارزشهای اصیل می باشد، به مقوله فرهنگ و تعامل افراد با یکدیگر نه تنها به عنوان اعضای یک جامنگ ویژه و شناخته شده اهمیت خاصی می دهد. فرهنگ عمومی در کشور ایران مبتنی بر اصول و معارف اسلامی است.

در دین مقدس اسلام غیر از اینکه افراد به یک سلسله مبانی فردی از نظر مسائل اخلاقی و فرهنگی معتقد هستند، یک سلسله قوانین و برنامه هایی وجود دارد که بر اساس روابط اجتماعی افراد را به یکدیگر پایبند می سازد.

اما برنامه ریزیهایی که اسلام برای هر فرد دارد، جدا از برنامه هایی نیست که برای فرهنگ عمومی یک جامعه پیش بینی کرده است؛ به عنوان مثال وقتی اعتقاد به یک سلسله مبانی فردی اخلاقی و فرهنگی مثل پاکي، درستی و حق گوئی و بسیاری دیگر اصول اولیه برای هر فرد در نظر گرفته می شود، این امر می تواند ریشه و پایه برقراری روابط و مناسبات اجتماعی درستی را بنا نهد. بدیهی است که در چنین دینی، فرهنگ عمومی نیز بر پایه همزیستی، مودت، محبت، همکاری، همیاری و کمک و دستگیری از یکدیگر است.

مهرورزی و عدالت اجتماعی و ظلم ستیزی از محوری ترین اصول اسلام در فرهنگ عمومی جامعه است. در غرب وقتی فرهنگ عمومی تعریف می شود، رفتارهای عرفی مبنا قرار می گیرد. اما در جامعه ما، الگوهای رفتاری منبعث از لایه های زیرین است که همانا اندیشه های دینی بر آن حاکمند.

کلیه سطوح یعنی باورها، ارزشها، هنجارها، رفتار، عرف و شئون اجتماعی که عناصر فرهنگ عمومی هستند، بر اساس تعالیم اسلامی شکل گرفته‌اند. بنابراین اصلی‌ترین مسأله فرهنگ عمومی در ایران، کمال جویی است. و اندیشه‌های دینی که وجه ارزشی دارند و بر رفتارها و مناسبات اجتماعی حاکم هستند.

فرهنگ در عین حال که ثابت بوده، تغییر پذیر نیز هست. بنابراین می‌توان برخی از بنیانهای فرهنگ عمومی را که مطابق دین مبین اسلام نیستند، طراحی کرد و تغییر داد. به منظور اصلاح و توسعه تکاملی فرهنگ عمومی کشور باید سطوح و زیربنای فرهنگی و اصول بنیانی رفتارهای فرهنگی را شناخت و زیر بناها و ارزشهای نامطلوب غیراسلامی را حذف کرد. به منظور ایجاد تغییرات مطلوب در فرهنگ عمومی جامعه ایران توجه به ابعاد سه گانه ارزشها، حوزه قوانین و ضوابط و حوزه اجرای قوانین در سطح جامعه ضروری است.

در پایان اساسی‌ترین نکته آن است که برای اجرای قوانین اسلامی در فرهنگ عمومی کشور و بازسازی و اصلاح فرهنگ عمومی؛ وزارتخانه‌ها، سازمانها و نهادها باید بیش از آنکه خود را متولی فرهنگ مردم و هدایت فرهنگی آنان بدانند؛ خود را متولی تهیه امکانات و زیر ساختها، به ویژه ساختها و ابزار لازم برای تولید و ابداع و اجرای اصول و ارزشهای اسلامی در فرهنگ عمومی و اشاعه آن در میان مردم بدانند.

.....

حجة الاسلام عبدالمقیم ناصحی: رئیس کمیسیون فرهنگی شورای اسلامی شهر تهران